

Ápangos þodis

Þmogaus pasaulis – prasmės, simbolio ir þenklo. Apmąstydamas jį þmogus klausia apie jo prasmę. Þmogø supantys simboliai ir þenkilai reiðkia, kad tai – jo pasaulis, kurio supratimas neatsiejamas nuo simbolinės ir þenklinės interpretacijos. Simbolinė pasaulio þiūra liudija, viena vertus, jo artumą þmogui, prasmio „þmogiðkumà“, kita vertus, tolumà, begalinę kûrybinę perspektyvą. Prasmės áninimas priartina, pasaulá padarydamas gyvenamu. Taèiau supratimas nepanaikina dviprasmybės reikmės, priešingai, suponuoja naujà prasmio ryðio laukà. Ðiame lauke, kurio ribos tolsta drauge su pastanga jas priartinti, ir gyvena þmogus, kuriantis þenklus ir simbolius. Kultûra – þmogaus kûrybinio siekio iðdava – skeidþiasi kaip simbolio ir þenklo visuma, kurios supratimas kaskart teikia naujà pasaulio ir gyvenimo vaizdà. Taip atviras þvilgsnis á ateitá leidþia vis ið naujo pamatyti savo praeities prasmę. Tai individualûs keliai, kurie susilieja bendraþmogiðkame kûrybiniame siekyje. Todël þenklo ar simbolio prasmė, nors suprantama individualiai, gali bûti perduodama kitam, iðpleèiant abiejø supratimo dalyvio þiurà. Perdavimà (lot. *traditio*) uþtikrina tradicija, talpinanti ateities projekcijà ir praeities prasmę. Drauge tai leidþia perdavimo, pasakojimo metu vis ið naujo rasti þmogiðkoms prasmėms.

Ðis numeris skirtas apmąstyti prasmei, þenkliui ir simboliui. Autoriai nagrinėja simbolá ir þenkla kaip þmogaus pasaulévaizdþio sandus (N. Kardelis), kaip iðpleèianèias þmogiðkàjà tikrovę poetines formas (T. Kaèerauskas). Svarstoma, kaip keitësi þmogaus paþastamas pasaulis (P. Jackûnas) ir jo plétojamas mokslas (S. Kaniðauskas). Aptariama logikos pra-

smio kaita nuo scholastikos (V. Valatka) iki egzistencializmo (G. Kabelka). Parodomas sàvokø prasmio laukas nuo antikos (N. Kardelis) iki postmodernizmo epochos (S. Kaniðauskas). Autoriai atskleidþia teiginio kriterijus tiek XVI a. Lietuvoje (V. Valatka), tiek XX a. Vakarø Europoje (S. Puèiliauskaitė).

Kiekvienas autorius kalba apie simbolá, þenkla ir prasmę ið savo pozicijø, ið savo þiûros taðko, ið dalies, kuri leidþia iðkilti bendraþmogiðkai visumai. Tai mûsø dalyvavimo istorinëje tradicijoje visuma, kuri, susiliejant dalims, kaskart pleèia mûsø simbolinio pasaulio ribas. Ði daugiaprasmė visuma atitinka þmogiðkà tikrovę, kur poetiniai vaizdiniai kreipia mûsø gyvenimà. Galiausiai tai gimdo naujas prasmes, naujus uþdavinius, kuriø ðviesoje iðkyla mûsø praeities darbai. Taip atsirado kitø numerio temos: „Kasdienio gyvenimo formos“, „Mokslas ir filosofija þmogaus pasaulyje“.

Þio numerio temà savaip papildo E. Budrytės ir V. Asakavièiûtės apraðytos filosofijos konferencijos apie Levinà ir Schopenhauerà N. Kardelis ir A. Juzefoviè aptaria Kanto filosofijos prasmes, apraðytas N. Putinaitės (*Paskutiniai proto revoliucija: Kanto praktinës filosofijos studija*) ir J. Baranovos (*XX amþiaus moralės filosofija: pokalbis su Kantu*) knygose. V. Rubavièiaus knygà (*Postmodernusis diskursas: filosofinë hermeneutika, dekonstrukcija, menas*) apie postmodernias prasmes supratimo teorijoje, dekonstrukcijoje bei mene aptaria D. Èesnauskaitė.

Malonaus skaitymo!

Tomas Kaèerauskas